

**แนวปฏิบัติการใช้ข้อสอบแบบเขียนตอบในการวัดและประเมินคุณภาพผู้เรียน
ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**

วิชญ์ ทรัพย์สมบัติ

ผู้อำนวยการสำนักทดสอบทางการศึกษา สพฐ.

๑. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ออกประกาศแนวปฏิบัติการยกระดับคุณภาพผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๕๗ โดยข้อที่ ๗ กำหนดไว้ว่า “ให้เพิ่มการใช้ข้อสอบแบบเขียนตอบ ทั้งการเขียนตอบแบบสั้นและแบบยาว เมื่อจบหน่วยการเรียนรู้ ในการสอบระหว่างภาคเรียน และในการสอบปลายภาคอย่างน้อยร้อยละ ๓๐ ของการสอบแต่ละครั้ง” และต่อมา ได้มีประกาศของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อกำหนดแนวปฏิบัติการใช้ข้อสอบแบบเขียนตอบในการวัดและประเมินคุณภาพผู้เรียน ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ลงนามโดยเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (นายอำนาจ วิชยานุวัติ) ประกาศ ณ วันที่ ๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๓ และให้มีผลบังคับใช้ตามประกาศตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๖๒ เป็นต้นไป
๒. จากประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง แนวปฏิบัติการใช้ข้อสอบแบบเขียนตอบในการวัดและประเมินคุณภาพผู้เรียน ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดแนวปฏิบัติเพื่อให้การดำเนินงานเกี่ยวกับการใช้ข้อสอบแบบเขียนตอบในการวัดและประเมินคุณภาพผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความน่าเชื่อถือ เป็นที่ยอมรับทางวิชาการ และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ดังนี้
 - ๒.๑ ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 - ๒.๑.๑ ชี้แจงประชาสัมพันธ์สถานศึกษารับทราบเกี่ยวกับประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง แนวปฏิบัติการใช้ข้อสอบแบบเขียนตอบในการวัดและประเมินคุณภาพผู้เรียน
 - ๒.๑.๒ ช่วยเหลือ สนับสนุนให้สถานศึกษาสร้างข้อสอบแบบเขียนตอบในการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การอบรมเชิงปฏิบัติการ การชี้แจงให้ความรู้ การทำเอกสารสื่อนิเทศ การนิเทศ เป็นต้น
 - ๒.๑.๓ พัฒนาคคลังข้อสอบตามมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตร ทั้งเครื่องมือประเมินภาคความรู้ในลักษณะของข้อสอบแบบปรนัย และข้อสอบแบบเขียนตอบ ให้บริการแก่สถานศึกษาที่ไม่สามารถสร้างเครื่องมือเองได้
 - ๒.๑.๔ กำกับและติดตามการใช้ข้อสอบแบบเขียนตอบในการวัดและประเมินคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาตามประกาศแนวปฏิบัติ ฯ อย่างเคร่งครัด เพื่อให้มีความเป็นมาตรฐานและน่าเชื่อถือ
 - ๒.๑.๕ สรุปและรายงานผลการดำเนินงานเกี่ยวกับการใช้ข้อสอบแบบเขียนตอบในการประเมินคุณภาพผู้เรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้แก่หน่วยงานต้นสังกัดและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการยกระดับคุณภาพผู้เรียน

๒.๒ ระดับสถานศึกษา

- ๒.๒.๑ กำหนดแผนผังในการออกข้อสอบ (Test Blueprint) ในการทดสอบท้ายหน่วยการเรียนรู้ การสอบระหว่างภาคเรียน และการสอบปลายภาคเรียน โดยให้มีข้อสอบทั้งข้อสอบแบบเลือกตอบและข้อสอบแบบเขียนตอบอย่างน้อยในสัดส่วนคะแนนร้อยละ ๗๐ : ๓๐ ของคะแนนเต็มในการสอบแต่ละครั้ง
- ๒.๒.๒ กำหนดให้มีการใช้ข้อสอบแบบเขียนตอบในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทั้งในรูปแบบข้อสอบเขียนตอบแบบจำกัดคำตอบ (Restricted-response Questions) และข้อสอบเขียนตอบแบบไม่จำกัดคำตอบ (Extended Response Questions) โดยสัดส่วนของข้อสอบแบบเขียนตอบ ให้คำนึงถึงระดับชั้นของผู้เรียน เช่น ผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นให้เน้นที่ข้อสอบแบบเขียนตอบแบบจำกัดคำตอบ ส่วนผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายและมัธยมศึกษา ให้เน้นข้อสอบเขียนตอบแบบไม่จำกัดคำตอบ เป็นต้น โดยเป็นข้อคำถามที่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ตัดสินใจ และคิดสร้างสรรค์อย่างอิสระ และเขียนได้อย่างกว้างขวางตามแนวคิด เหตุผล และหลักการของผู้ตอบ และไม่มีการจำกัดขอบเขตของคำตอบ
- ๒.๒.๓ ให้ใช้ข้อสอบแบบเขียนตอบที่เน้นวัดทักษะการคิดขั้นสูง ที่ประกอบด้วยสถานการณ์ที่ให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ มีข้อคำถามที่ช่วยให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ตัดสินใจ และคิดสร้างสรรค์ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเขียนแสดงเหตุผล แนวคิด หรือหลักการตามความเหมาะสมในแต่ละระดับชั้น
- ๒.๒.๔ วิเคราะห์ผลการตอบข้อคำถามที่เป็นข้อสอบแบบเขียนตอบในแต่ละข้อของผู้เรียนแต่ละคน เพื่อวินิจฉัยข้อบกพร่องในการเรียนรู้ของผู้เรียนแล้วนำไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาความรู้ความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน
- ๒.๒.๕ กำกับ และติดตามการใช้ข้อสอบแบบเขียนตอบในการวัดและประเมินคุณภาพผู้เรียนตามแนวปฏิบัติ อย่างเคร่งครัด เพื่อให้มีความเป็นมาตรฐาน และน่าเชื่อถือ
- ๒.๒.๖ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้สอนพัฒนาข้อสอบแบบเขียนตอบที่มีคุณภาพตามมาตรฐานวิชาการ เพื่อเก็บรวบรวมในรูปแบบของคลังข้อสอบไว้คอยให้บริการแก่บุคลากรในสถานศึกษาและผู้สนใจ